

Bílá místa na mapě profesního vzdělávání

Týden vědy, 12. listopadu 2007, ÚPV FF MU v Brně

Mgr. Petr Novotný, Ph.D.
Ústav pedagogických věd FF MU v Brně
A. Nováka 1
602 00 Brno
e-mail: novotny@phil.muni.cz
www.phil.muni.cz/ped

S využitím výstupů z projektů

- ***Vzdělávání dospělých v různých fázích životního cyklu: priority, příležitosti a možnosti rozvoje***
(MPSV, 2004-2008)
- ***Vytvoření návrhu strategie operačních programů v gesci MŠMT pro období 2007 – 2013*** (MŠMT, 2006)
- ***Competence development as workplace learning***
(Austrian Science and Research Liaison Office, 2006)
- ***Decoding working places as learning spaces***
(Austrian Science and Research Liaison Office, 02007)

Očekávání vůči systému CŽU

- Nabídka vzdělávání je flexibilní a vázaná na potřeby
- Vzdělávání negeneruje nové nerovnosti
- Vzdělávání není orientováno pouze ekonomicky, ale směřuje ke kvalitě života
- Vzdělávání je dostupné všem

O čem bude řeč?

- Rekapitulace kontextu – kvalifikace jako klíč?
- Převzdělanost jako problém?
- Pod svícnem je tma?
(příklad skupiny 50+)
- Vzdělávání jako nástroj inkluze?

Hlavní teze programových dokumentů

- Všechny programové dokumenty v ČR od konce devadesátých let:
- preferují koncept celoživotního učení
- s akcentem na synergie systému počátečního i dalšího vzdělávání
- vyjadřují předpoklad, že školská soustava bude osou vzdělávání dospělých

Legislativní kontext

- Neúspěšné pokusy o legislativní ošetření z ranných devadesátých let
- VŠ zákon (1997)
- Školský zákon (2004)
- Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání (2006)
- Další dílčí normy

Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání

- Zákon č. 179/2006
- Záměr: v souladu s moderními trendy vychází z potřeby integrovat formální a neformální vzdělávání a informální učení na horizontálně i vertikálně prostupné bázi

Zákon o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání

- Upravuje systém ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v návaznosti na:
 - Národní soustavu kvalifikací
 - Kvalifikační standardy
- Upravuje pravidla udělování autorizace a vydávání osvědčení
- Určuje příslušnost ústředních správních orgánů (ministerstev a ČNB) k autorizaci

Převzdělanost jako problém?

- Snaha o co nejvyšší vzdělání pro všechny
 - VERSUS
- Panika při hodnocení stavu pracovní síly

Převzdělanost jako problém?

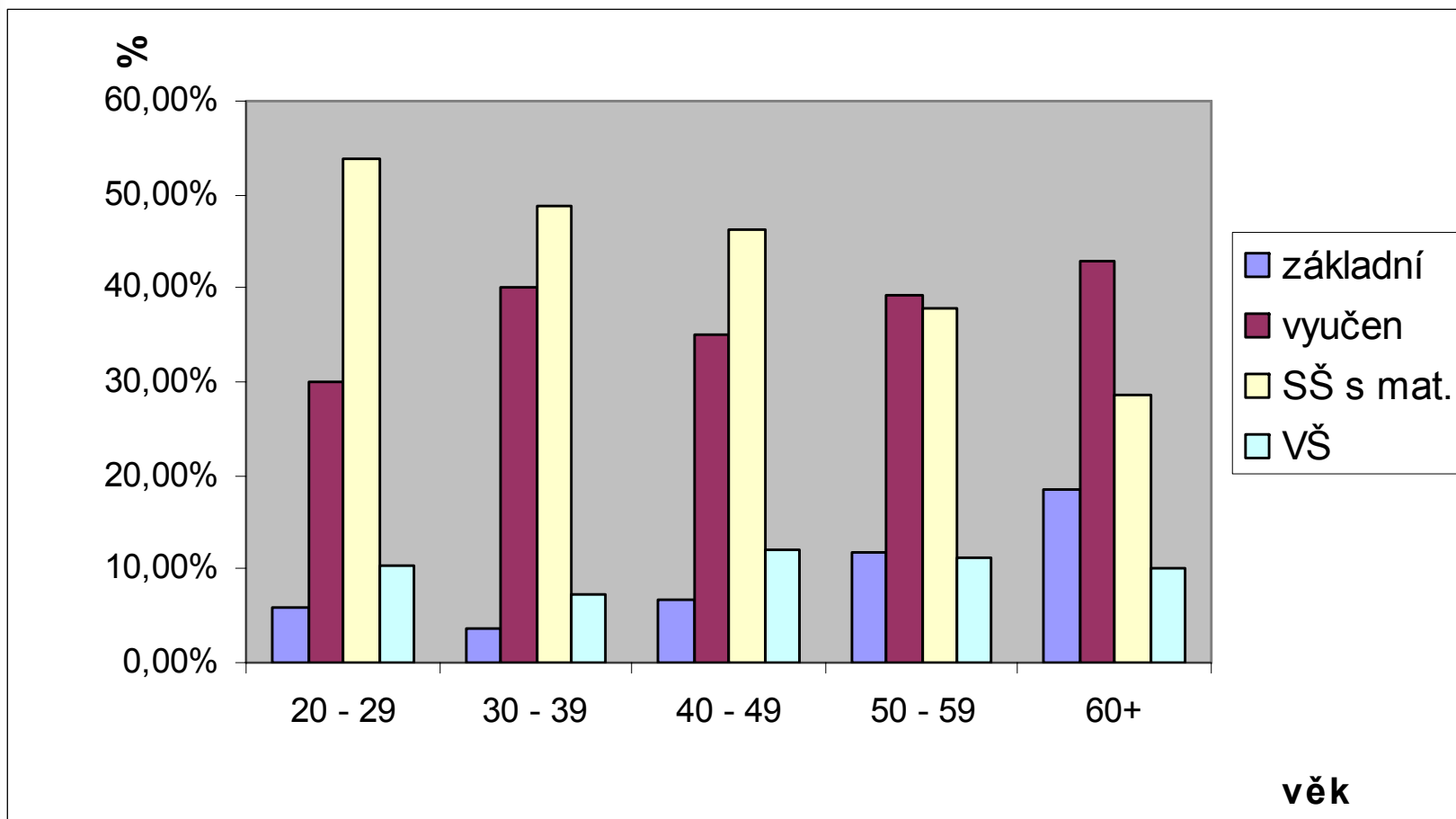
- Převzdělanost není problém, pokud:
 - Existuje vyváženost mezi obecným a specifickým vzděláním (Becker)
 - Trh práce je dostatečně flexibilní a vytváří prostor pro flexibilní pracovní místa
 - Pracovní motivace není redukována na motivaci penězi, ale pracuje také s „reciprocitou“ (Leuven)

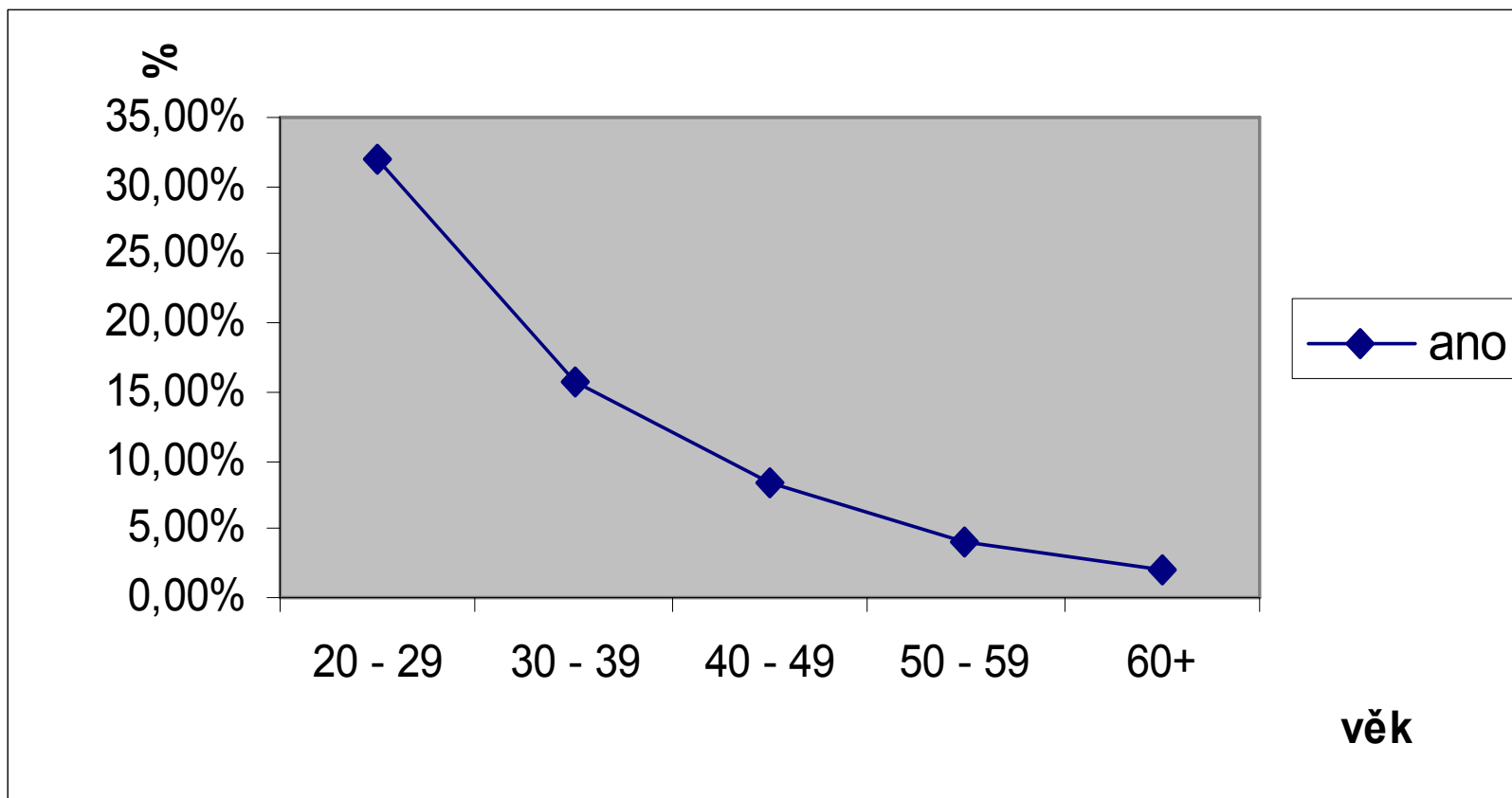
Pod svícnem je tma

- Rizikové skupiny skryté zájmu
- Např. Postavení skupiny 50+
- Nastrádaná zkušenost **versus** rozkolísaná důvěra ve vlastní kompetenci.
- Možnost sdílet **versus** neschopnost převést „tichou znalost“ v explicitní.

Vzdělání podle věkových kategorií

Zájem o formální vzdělávání

Otázka: Chcete v blízké budoucnosti zahájit nějaké studium (doplněno variantami formálního vzdělávání)?

Vzdělávání jako nástroj inkluze

- Teze o celoživotním učení pro všechny jako univerzálního a celostního nástroje rozvoje lidských zdrojů není (dosud) realitou.
- Celoživotní učení a vzdělávání je namísto zbraně proti nerovnosti spíše nástrojem posilování stratifikace společnosti.

Podíl na profesním vzdělávání podle stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Podíl těch, kteří se zúčastnili kurzů profesního vzdělávání
Základní	<i>20,00%</i>
Vyučen	<i>24,80%</i>
Střední škola s maturitou	<i>44,70%</i>
Vysoká škola	<i>60,70%</i>

Podíl na profesním vzdělávání u vybraných typů ekonomické aktivity

Typ ekonomické aktivity	Podíl těch, kteří se zúčastnili kurzů profesního vzdělávání
Zaměstnanec na plný úvazek	40,40%
Soukromý podnikatel, živnostník	33,30%
Nezaměstnaný	7,80%
Rodičovská dovolená	7,50%

Podíl na profesním vzdělávání podle profesní kategorie

Profesní kategorie	Podíl těch, kteří se zúčastnili kurzů profesního vzdělávání
Nižší řídicí pracovník	59,80%
Odborný pracovník	57,60%
Vyšší řídicí pracovník	57,10%
Manuálně pracující v obchodě	21,90%
Obchod, služby	19,50%
Nekvalifikovaný dělník	19,40%

Možné závěry v podobě hypotéz:

Rizika a příležitosti pro společnost

- Vzdělávání bude z pohledu společnosti funkční pokud bude pracovat se všemi podobami potřeba učení
- Některé druhy intervence mohou přinášet paradoxní důsledky (např. sehrát roli stratifikačního faktoru)